

Stykker af himlen

Den senmoderne novelle

Program

- Indledning
 - Katrine Marie Guldager: *Nørreport*
- Faglig læsning og noveller
- Bogens baggrund = tilgangen
- Etablering af et novellebegreb
 - Helle Helle: *Tilflyttere*
- Den senmoderne novelle
 - Jesper Wung-Sung: *Fordømte her på jorden: Undskyld*
- Min senmoderne novelle
 - Skriv selv
- Afslutning

Pauser efter behov

Læsning

Nørreport

Læsning 1: Guldager

- Læs Katrine Marie Guldager: *Nørreport*
- Når I er færdige (alene)
 - Overvej, hvad det er for noget

Læsning 1: Guldager

- **Gruppearbejde – opgave 1**
 - Hvad er det for noget?
 - Hvad lagde vi mærke til?
 - Novelletræk?

Læsning 1: Guldager

- **Gruppeopgave 2:**
Genfortæl i punktform personens historie kronologisk:
 - Bitten
 - Den hjemløse dreng
 - Den hjemløse drengs søster
 - Damen fra Ballerup
- Vær opmærksom på synsvinklen

Læsning 1: Guldager

- **Gruppeopgave 3:**
Nye grupper med én fra hver af grupperne før
 - Tegn novellen som et "metrokort", der viser de fem forskellige personers møder
 - Bitten
 - Den hjemløse dreng
 - Den hjemløse drengs søster
 - Damen fra Ballerup
 - Rottepiggen

Læsning 1: Guldager

- Hvad er det for noget?
- Novelletræk?

Faglig læsning

Senmoderne noveller

Faglig læsning af skønlitteratur

- Svært for eleverne at aktivere deres baggrundsviden i læsningen af et voksenunivers
- Anvende viden om teksttypen
- *For forståelse* FØR
- *Aktiv læsning* MENS
- *Bearbejdning af teksten* EFTER
(Læsedetektiven, Arnbak)

Faglig læsning af skønlitteratur

- **Læsestrategier**
 - Afkodningsstrategier
 - Læseforståelsesstrategier
- **Læseforståelsesstrategier**
 - Læse **på linjerne (læsning)**
 - Læse **mellem linjerne (tolkning)**
 - Læse **bag linjerne (perspektivering)**

Faglig læsning af skønlitteratur

- Udfordring i forhold til den senmoderne novelle at få eleverne gennem de tre læsemåder
 - Læse **på linjerne (læsning)**
 - Læse **mellem linjerne (tolkning)**
 - Læse **bag linjerne (perspektivering)**
- Fælles mål for dansk, Slutmål efter 9.kl.
"Vurdere eget udbytte af de læste"

Faglig læsning af skønlitteratur

- Ivar Bråten (norsk læseforsker)
 - Hukommelsesstrategier
 - Genlæs
 - Organiseringsstrategier
 - Tidslinje
 - Elaboreringsstrategier
 - Genkende (baggrundsviden)
 - Overvågningsstrategier
 - Metælæsning
- Eleverne skal tvinges til at læse grundigt – og aktivt.
 - Afkodning
 - Sprogforståelse
 - Tekstforståelse

Faglig læsning af skønlitteratur

- Bevidst, aktiv læsning
- Læseforståelsesstrategier
 - Før
 - Under
 - undrespørgsmål, ordbog, metaniveau, skrivning, stikord,
 - Efter
- Handleplan for læsning, Frederiksberg
 - Kopi, jf. især side 351 (uddel)
 - Forforståelsen og før-læsningen
 - Læsningen og metabevindthed

Aktiv læsning

- Før
 - Læseformål
 - Forhåndsviden (hvad ved du om emnet?)
 - VØL
 - Læsemåde
 - Overskriften
- Under
 - Ord
 - Kontroller forståelsen, stil spørgsmål
 - Kæd tekst sammen med viden
 - Noter
- Efter
 - Resumé
 - Analyse/Tættre på teksten

Bogens baggrund

Novellesyn

Bog og DPU

Opgaven kan hentes på studieuniverset på min hjemmeside www.zyssinc.dk

Novellesyn

- En klar holdning til, hvad en senmoderne novelle er
- Receptionsteori?
 - Udgangspunkt i elevernes oplevelse
 - Udgangspunkt i lærerens oplevelse
 - Udgangspunkt i videnskab/forskning
- Fremmedgørelse
 - Undtagelsen Merete Pryds Helle
- Voksnes noveller

Formål for faget dansk 2009

- Formålet med undervisningen i faget dansk er at fremme elevernes oplevelse og forståelse af sprog, litteratur og andre udtryksformer som kilder til udvikling af personlig og kulturel identitet.
 - Fremmedgørelse, samtid, dem selv**
 - Faget skal fremme elevernes indlæringsevne og deres æstetiske, etiske og historiske forståelse.
 - Tekstarbejde (litteratur)**
- Stk. 2.**
 - Undervisningen skal fremme elevernes lyst til at bruge sproget personligt og alsidigt i samspil med andre.
 - Skrive og tale**
 - Undervisningen skal styrke elevernes beherskelse af sproget og udvikle en åben og analytisk indstilling til samtidens og andre perioders og kulturers udtryksformer.
 - Tekstarbejde (litteratur)**
 - Undervisningen skal udvikle elevernes udtryks- og læseglæde og kvalificere deres indlæring og indsigt i sprog, litteratur og andre udtryksformer.
 - Læsning, læseteknikker, litteraturløst**

Novellesyn

- Voksen noveller
- Antydningens kunst
- Særligt velegnede til at vise litterære begreber
 - Tema & motiv
 - Komposition
 - Fortælleren/Den minimalistiske fortællestil
 - Titler
- Gode tekster – spændende sprog

Et novellebegreb

Den senmoderne novelle

Novellebegrebet

- Enkelt, enstrengt handlingsforløb
- En situation eller begivenhed
- Få personer
- Kort fortalt tid
- Overraskende slutning

= Strukturalisme

Novellebegrebet

- Romanen
 - Tidsligt: Tidsperioder
 - Indholdsmæssigt (Type): Udviklingsroman, erindring osv.
 - Internationalt, nationalt og regionalt = Diakron teori
- Novellen
 - Internationalt
 - Og øh?
 - = Akron teori

Novellebegrebet

- Novellen
 - Bangs impressionistiske noveller
 - Blichers hedenoveller
 - Helles minimalistiske noveller
- Medtænkt tid, type og oprindelse
 - Selvfølgelig er der forskel på en blichersk og en hellesk novelle

Novellebegrebet

- Den blicherske novelle
 - Søren Baggesen, 1962
 - Fortælleren
 - Begivenheden (Goethe)
 - Pointen
 - Determinationspunkt og tolkningspunkt

Novellebegrebet

- Stokken i myretuen
 - Aage Henriksen, 1971
 - Fortælleren
 - Stokken i myretuen
 - Hvem styrer stokken?
 - Stokken
 - Udstødelse
 - Underkastelse
 - Assimilation
 - Kompromis

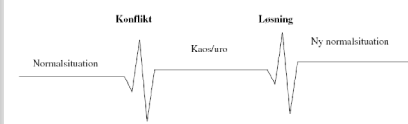
Novellebegrebet

- BH-modellen
 - Sammentænkning af Baggesen og Henriksen
 - Thomas Bredsdorff, 1994
 - Normalitet
 - Brud (Begivenheden)
 - Anormalitet
 - Løsning
 - Ny normalitet
 - Udstødelse
 - Underkastelse
 - Assimilation
 - Kompromis

Novellebegrebet

- BH-modellen

- En fortællings struktur

Novellebegrebet

- Medtænkt tid, type og oprindelse
- Walther Pabst: *Hver generation giver novellen sit særpræg*
- Det senmoderne
 - Moderne
 - Postmoderne
 - Senmoderne

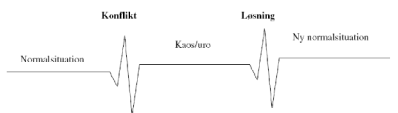
Novellebegrebet

- Enkelt, enstrengt handlingsforløb
- En situation eller begivenhed
- Få personer
- Kort fortalt tid
- Overraskende slutning
- Fremmedgørelse

Læsning 2: Helle

- Første gennemlæsning: Helle Helle: Tilflyttere
- Det umiddelbare indtryk
 - Hvad er normalen?
 - Hvad er konflikten
 - Hvad er løsningen?
 - Udstødelse
 - Underkastelse
 - Assimilation
 - Kompromis

Mesterantyderen Helle Helle

- Læs artiklen "Måden hvorpå ingenting sker"

Læsning 2: Helle

- Slice-of-life-begivenhed
- Nærlæsning (spor – tegn/motiver)
- Anden gennemlæsning
- Hvad er særpræget (90'erne)? (Pabst: Hver generation, sit særpræg)

Mesterantyderen Helle Helle

- Detektiv-læsning. De ligegyldige oplysninger (spor – tegn/motiver)
 - Kød
 - Trusser
 - Død
- Tolkning
- Fremmedgørelse

Den senmoderne novelle

- Enkelt, enstrengt handlingsforløb
- Få personer
- Slice-of-life-begivenhed
- Fremmedgørelse
 - Alment litteraturtema

Den senmoderne novelle

- Svært tilgængelige tekster
- Slice-of-life-begivenhed
- Motiver
- Fremmedgørelse
 - En vinkel på læsning
 - Sværere tekster

Stykker af himlen

- Tema og motiv
 - Helle Helle
 - Simon Fruelund
- Komposition
 - Pia Juul
 - Naja Marie Aidt
- Fortællestil
 - Jan Sonnergaard
 - Katrine Marie Guldager
- Titlerne
 - Jesper Wung-Sung
 - Ida Jessen

Kontrast

- De senmoderne træk?
- Fremmedgørelse
 - Blichers *Hosekræmmeren*
 - Martin A. Hansens *Agerhønen*
 - Helle Helle

Læsning 3: Wung-Sung

- Titlen
- Intertekstualitet
- Før I læser Forforståelse
 - Associationer på titlen
 - Fordomme i det danske samfund
- Første gennemlæsning Aktiv læsning
- Det første indtryk
- Tættere på teksten: Tre grupper Bearbejdning

(Anden gennemlæsning)

 - Fordomme
 - Personkarakteristik
 - Intertekstualitet
- Lyst til mere
 - Elevunivers.dk

Den senmoderne novelle

- Den senmoderne novelle
 - Hvad kendetegner den senmoderne novelle?
 - Hvordan vil I arbejde med de senmoderne noveller i jeres klasse?

Formål for faget dansk 2009

- Formålet med undervisningen i faget dansk er at fremme elevernes oplevelse og forståelse af sprog, litteratur og andre udtryksformer som kilder til udvikling af personlig og kulturel identitet. Faget skal fremme elevernes indlevelsessevne og deres æstetiske, etiske og historiske forståelse.
- *Stk. 2.* Undervisningen skal fremme elevernes lyst til at bruge sproget personligt og alsidigt i samspil med andre. Undervisningen skal styrke elevernes beherskelse af sproget og udvikle en åben og analytisk indstilling til samtidens og andre perioders og kulturers udtryksformer. Undervisningen skal udvikle elevernes udtryks- og læseglæde og kvalificere deres indlevelse og indsigt i sprog, litteratur og andre udtryksformer.

Min senmoderne novelle

Skriveopgave

Skriv selv

- **Skriveøvelse**
- Den senmoderne novelles kendetegn
- Ungt kærestepar, der er ved at gå fra hinanden
- De er på vej hjem i bil fra en weekend i et sommerhus, ulykkelige og kede af det
- Naturen som motiver (tema og motiv)
- Overvej synsvinklen (fortællestil og sprog)
- Overvej komposition (komposition)
 - Hvad er normalen
 - Hvad er konflikten
 - Hvad er løsningen?

- Titel (Titlerne). Skriv to bud.

Skriv selv

- **Højtæsning**
- Den senmoderne novelles kendetegn
- Ungt kærestepar, der er ved at gå fra hinanden
- De er på vej hjem i bil fra en weekend i et sommerhus, ulykkelige og kede af det
- Naturen som motiver (tema og motiv)
- Overvej synsvinklen (fortællestil og sprog)
- Overvej komposition (komposition)
 - Hvad er normalen
 - Hvad er konflikten
 - Hvad er løsningen?

- Titel (Titlerne)

AFSLUTTENDE

SPØRGSMÅL?

Tak for i dag